

МАСОНСТВО БЕЗ ПРЕСТИЛКА

На човека, открихнал пред погледа ми завесата на великото изкуство на дипломацията. Един истински масон без престилка.

Избирайки заглавие на настоящия градеж си дадох сметка, че отново, макар и приет в храма, погледът и мислите ми често търсят вдъхновение за масонско разбиране на света не сред пространството на просветените, на братята, на книгите с масонско съдържание, а към профанското, към света извън наши обичан храм-вселена. Казвам отново, защото не за първи път подготвяйки градеж се замислям, че съграждам в период, в който случващото се сред нас, случващото се в храмовете ни, не само не може да насочи мисленето на братята към търсене на истините за масонските мистики и обяснението им в природните закони, но и малкото постигнато от тях бива подтиснато от злъч.

Масонството обаче е по-велико от създателите си, ако приемем, че те са хора. Казвам това, защото няма свършени хора, а смятам Масонството за свършена система от нравствени ценности, граничеща с постиженията на Великия Архитект на всички светове. Казвам го и защото, всеки истински масон следва да не спира своя градеж в ложата си в частност и в Масонството въобще колкото и отчаян да се чувства или колкото и да му се вменява, че търсенето на познание за тайните и символите на Масонството са изместени от дневния ред на профанските неволи.

В тежките моменти, когато масонското Единение на Ориент България е в състояние на крехко изчакване преди огромния успех или пълния провал, аз потърсих вдъхновение в изворите на масонските ценности, в техния най-чист вид, именно в света около нас, лишен от парадност и високи почести, свят на масонски принципи без отенъците на злободневното. Направих го, защото считам, че в очакване на общата цел на Обединение на българското Масонство следва сред профанската, както и сред ритуалната ни реторика да забравим за стари вражди и бъдещи провали, а да гледаме на случващото се единствено през призмата на масонското разбиране.

В Масонството е установено, че при най-малкия изблик на страст един говори лошо за друг зад гърба му, а това, според Албърт Пайк, е толкова далеч от реалното съществуване на "Братското" в Синьото Масонство и от спазването на тържествените обети, съдържащи се в употребата на думата "Братко". Истината, казва Пайк, е че „Масонството не променя човешката природа и не може да направи честни мъже от родени негодници“.

Градежът в полза на Масонството в тези дни е в противовес на пренебрегнатата масонска тематика в ложите и сред братята. Всеки градеж с масонско съдържание, в който и йота не дава оценка на случващото се, а единствено се опитва да обясни случващото се с масонски привкус тласка братството далеч по-силно към крайния успех от тонове издраскани с процедури, предложения и санкции. Ясно е, че каквото и да се

случи, Масонството е по-велико от нас и днескашните ни драми са утрешни истории с хумористичен придаък.

За това братя, посвещавайки доста от времето си за Масонството и знаейки, че следваме ли масонските принципи, доброто и хармонията сред нас рано или късно ще настъпи, реших да обърна внимание на изконните масонски принципи извън пространството на храма и да ги внеса сред нас, за да потърсим малко от масонската мъдрост там, отвън, в пространството, което този градеж нарича „Масонство без престилка“.

Какво всъщност е Масонството без престилка? Това е Масонство, лишено от своя естествен атрибут, Масонство без ритуалност и материален знак. По друг начин казано, това би следвало да е изцяло нравствено поведение, без заплахата от тежките последствия на клетвопрестъпничеството. За мен Масонството без престилка е Масонство в най-чиста степен. Това е поведение, неангажирано с братската клетва и преминаването на процеса по инициация, което обаче не пречи човек да съблюдава основните братски постулати без да е член на Ордена. Нещо повече, това е живот, в който масонското присъства, без дори човек да осъзнава, че добродетелите, които навигират битието му са в основата на нашия Орден.

Естествено, в съзнанието на всеки брат би изникнал въпросът, възможно ли е това? За да се отговори, следва да се замислим, какво всъщност е масона? Какво би следвало да сме всички ние, децата на вдовицата, носителите на светлината, строителите на храма на хуманността. Без съмнение, за същността на масона и постулатите на неговия живот, аз лично възприемам казаното от Бр. Албърт Пайк, който отдава огромни усилия, за да създаде идеалната представа за масонско поведение, увековечена в книгите му.

Без да пледирам за оригиналност, ще използвам именно постигнатите сентенции от него, за да опиша Масонството без престилка, за да изградя образ на човек, който макар и непряморитуално през Боаз и Якин подчинява живота си в служба на доброто и светлината.

А сега да си представим масона, изключвайки храма и неговите атрибути. Правейки го, човек извършва своеобразно масонско разсъбличане, премахвайки регалии, храм и ритуал. Извършвайки го, осъзнаваме и че това не е достатъчно, за да отделим посветения и неговата същност от веригата на братството, защото остава знанието за мистиките, остават вярванията, остават масонските възприятия, които веднъж придобити, чертаят целия жизнен път на братята. За да изведем на преден план масонската добродетел, следва да премахнем и тези характеристики и да се насочим единствено към нейното ядро, там където се губят следите на Великото Изкуство.

Резултатът от тази мисловна фикция е създаването на представа за човек, който без да е последовател на нито една философска школа, едновременно е носител на постиженията на всички тях.

Ако си представим масоните без престилки, именно по този начин, естествено си задаваме въпроса: „А какви биха били те ?“.

За Бр. Албърт Пайк това биха били хора, които в краткия си, но достоен житейски път, са се научили да прилагат на практика всички добродетели, които Масонството

насажда. Казвайки го, осъзнавам, че понякога, потопени в ежедневието на днескашното утре, сякаш забравяме кои са именно тези добродетели. Настоящият градеж се стреми да се съсредоточи именно върху Масонството от гледната точка единствено на нравствените качества на неговите последователи, без да отдава почит към неговите атрибути или социални постижения.

Масонство без престилка е преди всичко да вярваш, че има едно Върховно Божество. Бог, който е навсякъде около теб, да почиташ този Бог, но не просто сляпо да му се прекланяш. Разликата между почитта и сляпото преклонение, е че почитта значи да вярваш в Него и да си осъзнал върховния Му характер, докато сляпото преклонение е знак за раболепие, инстинктивно следване, без да е наличие на разум.

„Вярваш ли, значи си носител на велико усещане.“ Да вярваш обаче не значи да си религиозен, но значи да обичаш Бог, а ако обичаш Бог, обичаш себе си като негова креатура, обичаш и тези около теб като братя и сестри.

Питагор определя Бог като „живата и абсолютна истина, облечена в Светлина“. В същото време Албърт Пайк счита, че не е дадено на човек да разбере какво представлява Бог сам по себе си. Дори името Му е израз на човешкия идеал за Неговата божественост. За вярата в Него е необходимо усещането за съществуването на самоусъвършенстващата Сила и нейния Разум. Да се допусне съществуването на Върховния Разум, означава да се признае съществуването на Бог.

Прилагайки своя естествен еkleктичен подход, за Масонството е естествено да приема, че всяка епоха разполага с религия, пригодена към капацитета ѝ. За интелектуалните и просветените хора на всички народи Върховното Божество е бил едно и също, с каквито и имена да е било наричано. „Истинското познание за Бога, за характера и атрибутите му е написано от Него върху листите на великата книга на Универсалната природа и може да бъде прочетено от всички, надарени с необходимото количество интелект“.

В този контекст може да се каже, че е присъщо за масоните без престилки да ценят високо безкрайното величие и добрина на Върховното същество, да разчитат безрезервно на провидението Му, да благоговаят пред Него и да Го почитат. Носейки тази вяра в сърцата си, те считат за невъзможно Бог, за когото са сигурни, че е толкова добър, да избере да изпитват болка и страдание, освен ако те не получават по този начин противоотрова за злото в самите тях или ако тази болка не е необходима част от устройството на Вселената. И в двата случая, масонът без престилка следва да я приема с примирение.

Друго качество, което следва да присъства в живота, лишен от масонска инициация, но спазващ повелите на Ордена, е високата нравственост. Бр. Албърт Пайк счита, че „дълг на Масонството е да подпомага извисяването на нравственото и интелектуалното ниво на обществото, да създава знание, да въвежда в обръщение идеи, да способства за умственото развитие на младите, а преподаването на аксиомите и разгласяване на позитивните закони постепенно да постави човешката раса в хармония със съдбините ѝ“.

Осъзнавайки нуждата от чистата и сътворяваща нравственост, е редно да признаем, че душите на „половината от човечеството в действителност напускат телата много

преди хората да умрат“. За останалата половина, нравствеността е сила. Тя е магнетичното привличане на сърцето към истината и добродетелта. За Бр. Албърт Пайк трите най-велики нравствени сили са вярата, която е единствената истинска мъдрост и същинската основа на всяко управление. Надеждата, която е сила и осигурява успех и милосърдието, което е красотата и само по себе си прави възможно полагането на активните обединение усилия.

Без съмнение, нравствеността е характеристика на мисионерите на доброто. За тях е характерно, че твърде много се гордеят с добрината си. „Те са почтени, безчестието не се доближава до тях, моралната им подкрепа има тежест и влияние, одеждите им са неопетнени, отровния дъх на злословието никога не се докосва до почтеното им име“.

Друг отличителен добродетел, който следва да присъства във всеки масон без престилка е мъдростта. Нейното първо външно проявление е, че тя рядко е многословна. Тежестта и дълбочината ѝ не понасят многословието. „Повърхностните и незадълбочените обикновено са многословни и често минават за красноречиви. Общото правило е, повече думи, по-малко мисъл“.

Мъдростта, отнесена към социума, води до извода, че това е качеството да се научиш да забравяш. Ако човекът не научава новото и не забравя старото, той е обречен. „Да забравиш наученото означава да учиш. Понякога е нужно отново да се учи забравеното“. В същото време, носителите на тази добродетел не считат познанието си за самодостатъчно. За тях превръщането от символ в догма е фатално за красотата на израза и води до нетърпимост и привидна непогрешимост. „Да си мъдър значи да знаеш, че аргументът, който убеждава един ум, няма никакви въздействие върху друг“.

Братята без престилки следва да разбират нуждата да се учат, да придобиват знания, да бъдат мъдри, защото това е необходимост за всяка истинска благородна душа. Тяхна вътрешна потребност е да преподават, да дават това знание, да споделят тази мъдрост с други, а не „скъпернически да заключат своята хазна и да поставят пред врата часовой, който да прогонва нуждаещите се“.

Това са хора, които ценят краткото време, за което са на тази земя. Те приемат, че животът им е преди всичко добър. Като доказателство за това те приемат, че може да си спомнят своите мъки, както си спомнят „бурята и земетресението, защото те са извън нормалния ход на нещата“. „Те са както бедствени събития, записани в съзнанието, защото са изключителни и с цели незабелязани периоди на благоденствие между тях“. Богатството, изразено в благодарната им оценката за тези периоди ги кара да вярват, че „не е беден никой човек, който не се смята за беден, но ако наличното му състояние алчно пожелае да притежава повече, то той сам се обявява за човек в нужда и окаяно положение“.

Мъдрият знае, че „постигнатите добри дела не могат да бъдат изписани на гроба му, но ще бъдат записани дълбоко в сърцата на хората, приятелите, децата, роднините около него. Тези дела ще бъдат отпечатани в книгата на великата равносметка, а чрез тяхното вечно влияние и във великите страници на Вселената“.

Като еманация на Мъдростта е схващането, че мистериите на Божествената Природа са отвъд човешкото ограничено разбиране, но такива са и мистериите на нашата собствена ограничена природа и е сигурно, че в природата хармонията и

движението са резултат от равновесието между противостоящи си или противоположни сили.

За Масонството без престилка възгордяването с нездрави теории е по-лошо от невежеството. За него смирението е това, което те превръща в човек. В тази връзка Албърт Пайк пише „Вземи някой тих, трезвен момент от живота и добави двете идеи за гордост и човек, погледни полученото – педя човек, горделиво крачещ през безкрайното пространство с цялото величие на своята незначителност“.

Смирението може добре да съжителства със слабостта и да бъде изкупление за невежеството, грешките и несъвършенството. Масонът без престилка не ламти за длъжности и почести, независимо колко уверен се чувства, че има способност да служи за държавата. Той не търси, нито отхвърля почестите. Той се наслаждава на благословиите на съдбата и без болка приема тяхната загуба. Знае, че най-великите дела не са извършени под блясъка на множеството. От друга страна за него примирението е толкова по-благородно, колкото е по-малко пасивно. „Самата философия, която кара такъв човек да пожелае спокойствието, ще го накара да избегне безполезността на отшелничеството“.

Бр. Албърт Пайк приема, че отличително качество на човека е да търси и следва истината. Масоните без престилки следва да са апостолите на Истината. Съдържанието на техните притчи е наситено с висшата истина, която е неприемлива за обикновените маси. Те знаят, че техните истини са на даденото време, а не вечни истини. Всяка истина с времето си е тяхното верую. Те са от онази рядка група хора, които могат да изкажат стаената в тях проста истина честно и открито, без страх, но и без благосклонност или привързаност към силния на деня.

Истината е контрапункт на лицемерието. Лицемерието е да вярваш в Бога на милосърдието и Спасителя на любовта и да преследваш хората с различно вероизповедание, „да се напругаш да уловиш комара, а да пропуснеш камилата, отвън да изглеждаш честен с хората, а отвътре да си пропит с лицемерие и порочност“. Помощник на лицемерието е ласкателството. Масоните без престилки са непримирими и към двете, защото считат, че ласкателството на отделния човек или на народа покварява и този който го получава и този който го практикува.

Масонството без престилка поставя над всичко любовта към страната, националната гордост, любовта към дома, тъй като са сили с необятна мощ. Приелите тази постулати настояват те да присъстват в държавните мъже, защото считат, че „постоянството на дома е необходимо за патриотизма“. „Една номадска раса, казва Пайк, малко обича страната си. Националната гордост е просто теория и химера, когато хората равнодушно се предвижват от държава в държава“.

Дългът зове масоните без престилки да се подчиняват на законите на страната си. Те се идентифицират с честта на страната си, която приемат за собствена чест. Те приемат за водещ житейски принцип, че продължителността на живота не се измерва в часове и дни, а с това, което са сторили за страната си и за човешкия род през него. Те приемат, че „дори и да те свалят от обществена длъжност, следва да потърсиш убежище в честно оттегляне, като проявиш безразличие към печалбите си в чужбина или безопасността си у дома“. Масоните без престилки се ръководят от мисълта: „Защитавай потиснатите срещу деспота и се посвети на честта и интересите на страната си.“

За постигане на своите цели тази група непосветени братя се отдават на благороден труд. За тях думите на Александър Македонски “ Нищо не е по-благородно от труда” са движеща сила за постигане на благородните им дела. За тях труд и възнаграждение винаги ще вървят заедно в умовете им. Те достигат до идеята за истинския труд. За тях „отдихът, който идва след труд, е по-сладък от отдиха, който идва след отдих“.

Без да осъзнават масоните без престилки работят упорито, за да подпомогнат Ордена на Светлината и Добротата в постигането на неговите велики цели. Не че Ордена не би могъл сам да постигне това, но усилията на всеки са от полза.

За трудещите се на градежа на хуманността леността е погребението на живия човек. За тях животът е действие, а не инертност. Той изисква от отдадените на него да работят активно и сериозно за благо на събратята си, за своята страна и за човечеството. За тях това е „труд, който сам по себе си е знак за лоялно подчинение на Божия закон“.

Братята без престилки знаят, че животът е такъв какъвто го направят чрез техния социален характер, чрез тяхната адаптация или нужда от адаптация към социалните условия, взаимоотношения и стремежи на света. Те, също като масона, „не въздишат, не плачат и не правят гримаси, те просто живеят“. За Пайк съществува религия на труда. Нейна функция е привързаността към дома. „Трудът е движеща сила, но неговият център е домът и винаги натам се насочва той със своите доходи, със своите жертвоприношения, свещени за мисълта на един предан човек. Домът, който човек може би не вижда повече от веднъж или два на ден, е невидимата връзка със света“.

Без съмнение, неразривно свързана с всяка достойна душа, е идеята за отговорността. За Масонството без престилка е определящо човек добре да претегля обещанията си, но „след като веднъж обещанието и обедът са дадени, той следва да помни, че който е неверен към задължението си, той ще бъде неверен и към семейството си, приятелите си, страната си, Бога си“.

Усещането за отговорност естествено води до нравствена възхвала на справедливостта. Хора, разбрали урока на справедливостта, „макар и облечени в пълномощия, отсъждат, приемайки мотивите на всички лица добросъвестно и безпристрастно, без да вземат под внимание никакви лични съображения относно богатството на могъщите, подкупа на богатия и нищетата на бедния“.

Те знаят, че „стореното на друг човек зло е неправда спрямо собствената природа, престъпление спрямо собствените им души, осакатяване на образа на красивото и доброто“.

За тези вечно търсещи, търпимостта е човек да има същото право на свое мнение и убеждение, каквото и те имаме за своите. Те са приели, че „търпимостта и широтата на възгледите са смъртните врагове на фанатизма, който преследва хората заради техните убеждения и предприема кръстоносни походи срещу всичко, което във въображаемата му святост се счита за противоположно на Божия закон или на истинността на догмата“.

Масонството без престилка проповядва, че законът на възмездието притиска всеки човек, независимо дали той мисли за него или не. Каквото човек посее, това ще пожъне и нищо друго освен него.

Като продължение на това разбиране, масоните без престилка знаят, че „ако някой счита себе си за благочестив, а не обуздава езика си и мами сърцето си, неговото благочестие е суетно“. Така и в тяхната справедлива оценка за вярата, която ако няма дела, сама по себе си те я приемат за мъртва. Защото, „както тялото отделено от духа е мъртво, така и вярата отделена от дела е мъртва“.

Може да приемем, че А. Пайк представя масона без престилка като “този който действа правилно“ и който е „по-добър от този, който мисли правилно.“

Масоните без престилки са добри и привързани един към друг. Сред тях „съществува много повече от духа на древното приятелство, повече деликатност към собствените им недостатъци, повече снизходителност, повече загриженост за взаимното усъвършенстване и доброто състояние“. При тях това поведение формира братското чувство, така че да не е срамно да използва думата “брат”.

Ученията на Масонството без престилка са във висша степен практични, а на постулатите му може да се подчини всеки почтен, добросъвестен и честен човек, независимо от вярата или убежденията си. Целта на тази философия е да постигне най-възвишено практическо добро, без да се старее да направи хората свършени. Последователи на това движение са хора, които се интересуват от „онези истини, които са написани с Божия пръст върху сърцето на човека“.

Истинският Масон без престилка трябва да е доволен и трябва да разполага с правото да бъде доволен от себе си. Той може да бъде такъв единствено, когато живее не само за самия себе си, но също и за другите, които се нуждаят от помощта му и предявяват искане към отзивчивостта му.

“Благотворителността е велик канал“, както добре е казано, чрез който Бог предава милосърдието Си на човечеството. Доктрината на Спасителя се състои единствено в това да бъдем добросъвестни и да обичаме ближния си така, както обичаме себе си. Важна отличителна характеристика на масона без престилка е съпричастността към себеподобните. Той вижда в човешката раса „едно голямо семейство, цялото свързано с него чрез онези невидими връзки и онази могъща мрежа от обстоятелства, които са скроени и изтъкани от Бога“.

Избрах масонската престилка като център на този градеж, не за да се концентрирам или анализирам казаното за този свещен за масоните атрибут, а по-скоро, за да използвам неговата разпознаваемост, както в Ордена, така и в профанския свят, за да разгранича две групи, които обитават тези пространства. В едната група, са хората извън храма, които ние определяме като потънали в тъмнина, недостигнали достатъчна степен на духовно самоусъвършенстване, отказващи да приемат съществуването на Върховен Архитект или с една дума - профани.

Другата част от света, са носителите на светлината, добротата, нравствената извисеност, реда и почитта към Върховното същество или както се самоопределят Братя зидари.

Без да твърдя иновации, човек остава с впечатлението, че има знак на противопоставяне или по-точно на определяне на граници между двете групи. С бърз преглед на случващото се сред масонското пространство на България разбираме, че за удебеляване като с туш на тези и създаване на нови граници се използват понятия като „признатост“ и „регулярност“. В случая, за да се определи дали това е правилно, човек следва да походи с позитивен подход. При него е редно да се замислим, дали е възможно да притежаваш качествата на профана и да си масон? И обратното, е ли възможно да носиш масонския морал и да живееш в профанското?

Малкото опит на всички ни и представеното в този градеж ни дава отговора, дори без да се коментира.

Остава обаче въпросът, какво става с хората, които в огромна степен са на градежа на хуманността, но никога няма да прекрачат вратата на храма. Нима някой, приемащ се за свободен масон е склонен да отрече тяхното съществуване или счита, че Масонството определя своите последователи за самодостатъчни. Смята ли Орденът, че единствено работата в работилниците на Великия архитект са достойни са уважение и истински допринасят за строежа на храма на Великия Архитект?

Истината е, че масонското братство е еkleктична организация обединител на общочовешки ценности. То не ограничава признанието за добро в полза на човечеството единствено в постигнатото от неговите членове. Напротив, то се учи, развива и признава постигнатото в ползва на света въобще и мъдро го интегрира в живота на последователите си и в ритуалите си. Масонството не затваря очи пред чуждия успех и не поставя условия пред търсещите и трудещите се да се докоснат до неговите основни принципи и вярвания. То осъзнава, че да правиш света по-добър, не може да стане в състояние на самодостатъчност.

Щастие би било човек, изповядващ принципите на Масонството да пристъпи в неговите редове, но това както всички знаят, е взаимен процес, в който и двете страни имат нужда една от друга за постигането на съвършен синхрон.

В крайна сметка, Масонството е постигнало своята цел, когато тези, заклели се пред неговия олтар, са също толкова доброжелателни, колкото и тези, които не са.

В завършек и правейки своеобразен паралел между случващото се с днешна дата в Ориент България и написаното от Бр. Албърт Пайк, ще припомня, че „Масонството е царство на мира, сред масоните никога не е имало разногласие, а само благородна надпревара, която може да доведе до най-добри разрешения. Там, където има съперничество и омраза сред събратята, няма Масонство, защото Масонството е мир и братска обич и хармония“.

Братя, нека уважаваме всички, които проповядват кардиналните догми на Масонството, нека отворим душите си към тях и приемем техните силни страни и недостатъци. Нека всеки брат с престилка или не, да бъде привлечен към общата кауза за благоденствие на хората в нужда, на Ордена и най-вече на нашата страна - България!